

Halduskohtumenetluse seadustiku, riigihangete seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu

§ 1. Halduskohtumenetluse seadustiku muutmine

Halduskohtumenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 8 lõiget 5 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Kohtuasi jagatakse kohtukoosseisule juhuslikkuse põhimõttel, arvestamata halduskohtute tööpiirkondi.“;

2) paragrahvi 8 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

„(7) Hankeasjas esitatakse kaebus Tallinna Halduskohtule.“;

3) paragrahvi 10 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 käsitletud määrus on viivitamata täidetav. Üleandev kohus võib enne üleandmise määruse tegemist või sellega koos teha edasilükkamatuid menetlustoiminguid, eelkõige esialgse õiguskaitse määruse.“;

4) paragrahvi 108 täiendatakse lõikega 6² järgmises sõnastuses:

„(6²) Kui kohus jätab kaebuse rahuldamata või lõpetab menetluse kaebusest loobumise tõttu pärast vaidlustatud haldusaktis vigade kõrvaldamist käesoleva seadustiku §-s 171¹ käsitletud veaotsuse alusel, kannab vastustaja kaebaja menetluskulud.“

5) paragrahvi 109 täiendatakse lõikega 1² järgmises sõnastuses:

„(1²) Kui kohus tegi otsuse käesoleva seadustiku § 122 lõike 5 alusel, andmata menetlusosalistele võimalust menetluskulude nimekirja ja kuludokumentide esitamiseks, on menetlusosalistel õigus esitada menetluskulude kohta täiendava otsuse tegemise taotlus vastavalt käesoleva seadustiku § 170 lõikele 5. Taotlusele tuleb lisada menetluskulude nimekiri ja kuludokumendid.“;

6) paragrahvi 122 täiendatakse lõigetega 4 ja 5 järgmises sõnastuses:

„(4) Kohtuasjas, mis puudutab tootmist elektrituruseaduse § 57 mõttes taastuenergia allikast, korraldab kohus eelistungi või teeb menetlusosalistele teatavaks asja kohtus läbivaatamise aja ja koha või asja kirjalikus menetluses läbivaatamise üksikasjad kolme kuu jooksul puudusteta kaebuse esitamisest arvates.

(5) Kui kohus jõuab eelmenetluse käigus järeldusele, et kaebus tuleb rahuldada vaidlustatud haldusakti või toimingu ilmselge õigusvastasuse tõttu, võib ta teha otsuse kaebuse ja vastuste põhjal, korraldamata kohtuistungit või määramata tähtaega täiendavate menetlusedokumentide esitamiseks.“;

7) seadustikku täiendatakse §-ga 171¹ järgmises sõnastuses:

„§ 171¹. Veaotsus

(1) Kui kohus jõuab tühistamiskaebuse läbivaatamisel järeldusele, et vaidlustatud haldusaktil on menetlus- või vormivead, mis võisid mõjutada asja otsustamist, kuid mis on kergesti kõrvaldatavad, võib ta teha otsuse, millega teeb kindlaks vaidlustatud haldusakti õigusvastasuse ja annab vastustajale võimaluse need vead kõrvaldada (veaotsus). Veaotsuse võib teha ainult juhul, kui see ei riiva ebaproportsionaalselt kaebaja või kolmandate isikute õigusi või avalikke huve.

(2) Veaotsuse tegemise osas tuleb menetlusosalised ära kuulata.

(3) Veaotsuses määrab kohus vastustajale tähtaja alates veaotsuse jõustumisest haldusakti vigade kõrvaldamiseks. Kohtumenetlus peatatakse selle tähtpäeva saabumiseni. Vastustaja taotlusel ja mõjuval põhjusel võib kohus seda tähtaega määrusega pikendada. Sellise taotluse rahuldamise peale võib esitada määruskaebuse.

(4) Veaotsus on edasikaebamise tähenduses samane lõppotsusega.

(5) Vastustaja annab veaotsuses sätestatud vigade kõrvaldamise järel uue haldusakti. See haldusakt peab vastama õigusaktidele ning tuleb teatavaks teha seaduses ettenähtud korras. Vastustaja esitab uue haldusakti viivitamatult kohtule.

(6) Pärast uue haldusakti andmist uuendab kohus menetluse ning annab kaebajale võimaluse kaebust muuta või kaebusest loobuda. Kui menetlus jätkub, teeb kohus menetlusosalistele teatavaks asja kohtus läbivaatamise aja ja koha või asja kirjalikus menetluses läbivaatamise üksikasjad vastavalt käesoleva seadustiku §-le 132.

(7) Kui vastustaja ei anna kohtu määratud tähtaja jooksul uut haldusakti, uuendab kohus asja menetluse ja teeb otsuse kaebuse rahuldamise kohta. Selle otsuse võib kohus teha kirjeldava ja põhjendava osata, märkides ära otsuse õigusliku aluse.“;

8) paragrahvi 175 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Sõltumata jõustumisest võib kohus avaldada kohtuotsuse või selle sisu käesoleva seadustiku §-s 89 sätestatud tingimustel. Menetlusosaliste seisukohta küsitakse selleks juhul, kui see on kohtu hinnangul vajalik ja võimalik avaldamise eesmärgi arvestades. Määruse peale, millega lahendatakse käesoleva lõikega seoses esitatud vastuväide, võib esitada määruskaebuse. Määruskaebuse kohta tehtud kohtulahend on lõplik.“;

9) paragrahvi 175 lõiget 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kui otsus sisaldab eriliiki isikuandmeid või muid andmeid, mille avaldamine võib oluliselt kahjustada isiku eraelu puutumatust, ning eraelu puutumatuse kahjustamist ei ole võimalik vältida ka käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud järgides, avaldab kohus andmesubjekti taotlusel või omal algatusel otsuse ilma eraelu puutumatust kahjustavate andmeteta, avaldab üksnes otsuse resolutsiooni või ei avalda otsust.“;

10) paragrahvi 218 lõike 1 teine ja kolmas lause tunnistatakse kehtetuks;

11) paragrahvi 218 täiendatakse lõigetega 1¹ kuni 1³ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Riigikohus võib enne kassatsioonkaebuse menetlusse võtmise otsustamist või pärast kassatsioonkaebuse menetlusse võtmist kohustada menetlusosalist kassatsioonkaebusele vastama ja anda selleks tähtaja.

(1²) Menetlusosaline võib pärast kassatsioonkaebuse saamist sellele vastata. Kui menetlusosalist ei ole kohustatud kassatsioonkaebusele vastama, siis kassatsioonkaebuse menetlusse mittevõtmise korral ei loeta tema vastamisega seotud menetluskulusid reeglina vajalikuks ja põhjendatuks käesoleva seadustiku § 109 lõike 6 mõttes.

(1³) Pärast kassatsioonkaebuse menetlusse võtmist määrab Riigikohus kindlaks tähtaja, mille jooksul menetlusosalised, keda ei kohustatud kassatsioonkaebusele vastama, võivad kassatsioonkaebusele vastata.“;

12) paragrahvi 219 lõiget 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Riigikohus otsustab kassatsioonkaebuse menetlusse võtmise kolmeliikmelises koosseisus, menetlusosalisi välja kutsumata.“;

13) paragrahvi 224 kolmas lause tunnistatakse kehtetuks;

14) 27. peatükki täiendatakse §-ga 265¹ järgmises sõnastuses:

„§ 265¹. Kirjeldava ja põhjendava osata määrus

(1) Kohus võib taotluse kiiremaks lahendamiseks teha käesoleva seadustiku § 265 lõikes 3 nimetatud määruise ilma kirjeldava ja põhjendava osata, kui viivituse tõttu võib taotluse eesmärgi saavutamine muutuda oluliselt raskendatuks või võimatuks.

(2) Kirjeldava ja põhjendava osata tehtud määrust täiendab kohus puuduva osaga, kui menetlusosaline või muu isik, kellel on õigus esitada määruise peale määruskaebus, teatab seitsme päeva jooksul määruise resolutsiooni kättetoimetamisest või kohtuistungil teatavakstegemisest arvates kohtule soovist esitada määruise peale määruskaebus. Kohus täiendab määrust kirjeldava ja põhjendava osaga esimesel võimalusel, kuid hiljemalt seitsme päeva jooksul.

(3) Määruskaebuse esitamise tähtaeg hakkab kulgema kirjeldava ja põhjendava osaga täiendatud määruise kättetoimetamisest arvates või pärast käesoleva paragrahvi lõike 2 teises lauses nimetatud tähtaja möödumist, kui kohus ei ole määrust täiendanud. Kui menetlusosaline või muu isik ei teata käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tähtaja jooksul kohtule määruskaebuse esitamise soovist, loetakse, et ta on määruskaebuse esitamise õigusest loobunud.“;

15) paragrahvi 266 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesolev peatükk reguleerib tühistamis-, kohustamis-, keelamis-, heastamis- ja tuvastamiskaebuse esitamist ning lahendamist hankeasjas.“;

16) paragrahvi 267 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kaebuse võib esitada järgmiste hankija dokumentide või otsuste peale:

1) riigihanke alusdokumendid;

2) taotleja või pakkuja riigihanke menetlusest kõrvaldamine;

3) taotleja või pakkuja riigihanke menetlusest kõrvaldamata jätmise riigihangete seaduse § 97 lõike 2 alusel;

4) ettevõtja kvalifitseerimine või kvalifitseerimata jätmise;

5) pakkumuse vastavaks tunnistamine;

6) pakkumuse tagasilükkamine või kõigi pakkumuste tagasilükkamine;

7) pakkumuse edukaks tunnistamine;

8) muu riigihangete seaduse alusel tehtud hankija otsus, mis võib rikkuda kaebaja õigusi või kahjustada tema huvisid.

(¹) Kaebaja võib:

1) esitada kaebuse vabatahtliku teate peale, kui hankija on jätnud hanketeate esitamata ja selle esitamata jätmise ei olnud vastavalt riigihangete seadusele lubatud ning hankija on esitanud registrile vabatahtliku teate;

2) vaidlustada hankelepingu, kui hankija on kasutanud väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust ja pärast hankelepingu sõlmimist esitanud tähtajaks riigihangete registrile hankelepingu sõlmimise teate;

3) vaidlustada hankelepingu, kui hankija ei ole esitanud hanketeadet, vabatahtlikku teadet ega tähtajaks hankelepingu sõlmimise teadet ja hanketeate esitamata jätmise ei olnud vastavalt riigihangete seadusele lubatud;

4) vaidlustada hankelepingu, kui hankija ei ole hanketeate riigihangete registrile esitamisel märkinud, et riigihanke eeldatav maksumus on võrdne rahvusvahelise piirmääraga või ületab seda, või ei ole märkinud, et ta soovib hanketeate edastamist Euroopa Liidu Väljaannete Talitusele vastavalt riigihangete seaduse §-le 183, kui hanketeate edastamine oli riigihangete seaduse kohaselt nõutav;

5) vaidlustada hankelepingu, kui hankija on sõlminud dünaamilise hankesüsteemi alusel hankelepingu riigihangete seaduse §-s 35 sätestatud tingimusi rikkudes;

6) vaidlustada hankelepingu, kui hankija on sõlminud hankelepingu riigihangete seaduse § 30 lõikes 9 sätestatud korda rikkudes.

(²) Käesoleva paragrahvi lõike ¹ punkte 2, 3, 5 ja 6 ei kohaldata juhul, kui sõlmitud hankelepingu maksumus on alla riigihanke piirmäära.

(³) Pärast hankelepingu sõlmimist võib kahju hüvitamise nõude halduskohtule esitada ettevõtja, kellega jäi hankelepingu sõlmimata hankija õigusvastase otsuse või riigihanke alusdokumendi tõttu, välja arvatud juhul, kui ta ei ole õigeaegselt hankija otsuseid või riigihanke alusdokumente vaidlustanud, kuigi tal oli see võimalus olemas.

(2) Isiku õiguste või kohustuste tekitamisele, muutmisele või lõpetamisele suunatud otsuste ja dokumentide suhtes, sealhulgas asjaolu siduvalt kindlaks tegevate hankija otsuste ja

dokumentide suhtes, kohaldatakse halduskohtumenetluses haldusaktide kohta sätestatud. Muude hankija otsuste ja dokumentide suhtes kohaldatakse toimingute kohta sätestatud.

(3) Hankelepingute suhtes kohaldatakse halduskohtumenetluses haldusakti kohta sätestatud. Kohus ei tühista kehtivat hankelepingut. Kohus võib tuvastada hankelepingu tühisuse, kui hankeleping on tühine riigihangete seaduses sätestatud alusel.

(3¹) Hankelepingu tühisuse tuvastamise nõude lahendamisel võib kohus jätta hankelepingu jõusse, lühendades hankelepingu tähtaega, kui on tuvastatud tühisuse aluse olemasolu, kuid hankelepingu tühisuse tuvastamisega võidakse kahjustada olulist avalikku huvi. Seejuures ei ole olulise avaliku huviga seotud põhjusteks vastava hankelepinguga otseselt seotud majanduslikud huvid. Hankelepinguga otseselt seotud majanduslike huvide hulka kuuluvad muu hulgas hankelepingu täitmise edasilükkumisest, uue riigihanke alustamisest ja hankelepingut täitva pakkuja vahetamisest tulenevad kulud ning hankelepingu tühisusest tulenevate õiguslike kohustuste kulud. Majanduslikke huve võib pidada olulise avaliku huviga seotud põhjuseks üksnes siis, kui erandlikel juhtudel kaasneksid hankelepingu tühisuse tuvastamisega ebaproportsionaalsed tagajärjed.

(4) Kui hankija on sõlminud kehtiva hankelepingu, ei tühista kohus hankelepingu aluseks olevat haldusakti.“

17) paragrahvi 268 lõiked 1–3 tunnistatakse kehtetuks;

18) paragrahv 269 tunnistatakse kehtetuks;

19) paragrahvi 270 lõiked 1 ja 1¹ tunnistatakse kehtetuks;

20) paragrahvi 270 täiendatakse lõigetega 3–15 järgmises sõnastuses:

„(3) Hankeasjas on kaebuse esitamise tähtaeg kümme päeva arvates päevast, kui kaebaja sai teada või pidi teada saada oma õiguste rikkumisest või huvide kahjustamisest, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõigetes 4–9 nimetatud juhul, kuid mitte pärast hankelepingu sõlmimist.

(4) Kaebus riigihanke alusdokumendi peale tuleb esitada hiljemalt:

1) kaks tööpäeva enne lihthankemenetluses osalemise taotluste, pakkumuste või ideekavandite esitamise tähtpäeva;

2) viis tööpäeva enne hankemenetluses, sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluses ja kontsessioonilepingu sõlmimise menetluses osalemise taotluste, pakkumuste või ideekonkursil ideekavandite esitamise tähtpäeva, kui riigihanke eeldatav maksumus on vähemalt võrdne riigihanke piirmääraga, või

3) kümme päeva arvates riigihanke alusdokumendi elektrooniliselt kättesaadavaks tegemisest, kui hankija on hankemenetluses osalemise pakkumuste, taotluste või ideekavandite esitamise tähtaega vastavalt riigihangete seaduse § 93 lõikes 2 või § 94 lõikes 4 või 5 sätestatule lühendanud, aga mitte pärast hankemenetluses osalemise pakkumuste, taotluste või ideekavandite esitamise tähtpäeva.

(5) Kui riigihanke alusdokumenti elektrooniliselt kättesaadavaks ei tehta, arvestatakse käesoleva paragrahvi lõike 4 punktis 3 nimetatud kaebuse esitamise tähtaega alates päevast, kui kaebaja sai teada või pidi teada saada oma õiguste rikkumisest või huvide kahjustamisest.

(6) Kui hankija on muutnud riigihanke alusdokumente ja pikendanud pakkumuste, taotluste või ideekavandite esitamise tähtaega, võib pikendatud tähtaja jooksul vaidlustada üksnes neid riigihanke alusdokumentide muudatusi, mis on vastuolus sama riigihanke kohta tehtud jõustunud kohtuotsusega, või nendest sõltumatult tehtud muudatusi. Üksnes pakkumuste, taotluste või ideekavandite esitamise tähtaja muutmist ei loeta käesoleva lõike tähenduses riigihanke alusdokumentide muutmiseks.

(7) Kaebuse esitamise tähtaeg lihthankemenetluses, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõike 4 punktis 1 nimetatud juhul, on kolm tööpäeva alates päevast, kui kaebaja sai teada või pidi teada saada oma õiguste rikkumisest või huvide kahjustamisest, kuid mitte pärast hankelepingu sõlmimist.

(8) Kaebuse esitamisele riigihankes, mille eeldatav maksumus on väiksem kui riigihangete seaduse § 14 lõikes 1 sätestatud lihthanke piirmäär või lõikes 2 sätestatud vastav riigihanke piirmäär, kui riigihangete seadus selle riigihanke kohta lihthanke piirmäära ei kehtesta, kohaldatakse lihthankemenetluses kaebuse esitamisele sätestatud tähtaegu.

(9) Kaebuse esitamise tähtaeg, mis esitatakse raamlepingu alusel hankelepingu sõlmimise menetluses, on seitse päeva arvates päevast, kui kaebaja sai teada või pidi teada saada oma õiguste rikkumisest või huvide kahjustamisest, kuid mitte pärast hankelepingu sõlmimist.

(10) Käesoleva seadustiku § 267 lõike 1¹ punkti 1 alusel kaebuse esitamise tähtaeg on kümme päeva vabatahtliku teate registris avaldamisest arvates.

(11) Käesoleva seadustiku § 267 lõike 1¹ punktide 2, 4 ja 5 alusel kaebuse esitamise tähtaeg on 30 päeva hankelepingu sõlmimise teate registris avaldamisest arvates.

(12) Käesoleva seadustiku § 267 lõike 1¹ punkti 3 alusel kaebuse esitamise tähtaeg on kuus kuud hankelepingu sõlmimisest arvates.

(13) Käesoleva seadustiku § 267 lõike 1¹ punkti 6 alusel kaebuse esitamise tähtaeg on 30 päeva arvates päevast, kui kaebaja sai teada või pidi teada saada oma õiguste rikkumisest või huvide kahjustamisest.

(14) Kahju hüvitamise kaebuse esitamise tähtaeg on üks aasta hankelepingu sõlmimisest arvates.

(15) Kahju hüvitamise kaebuse või õigusvastasuse tuvastamise kaebuse vaatab halduskohus läbi mõistliku aja jooksul, muus osas kohaldatakse nende läbivaatamisele hankeasja läbivaatamise kohta sätestatut.“;

21) paragrahvi 271 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kaebuse muutmise korral peab iga uus nõue olema esitatud §-s 270 sätestatud tähtaegu järgides.“;

22) paragrahvi 272 lõiget 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Hankeasjas toimetatakse menetluskomplektid menetlusosalistele kätte elektrooniliselt elektronposti aadressil, mille menetlusosaline on kohtule või hankijale teatanud. Muul viisil võib menetluskomplekti kätte toimetada üksnes mõjuval põhjusel.“;

23) paragrahvi 274 lõiget 1 täiendatakse järgmise lausega:

„Kui kohus määrab kaebajale tähtaja kaebuse puuduste kõrvaldamiseks, teatab ta hankijale kaebuse esitamisest ning edastab talle vajaduse korral pärast puuduste kõrvaldamist kaebuse koopia.“;

24) paragrahvi 274 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

25) paragrahvi 275 lõiget 2 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Mõjuval põhjusel võib kohus seda tähtaega pikendada kuni 15 päeva võrra.“

26) paragrahvi 279 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Ringkonnakohtule apellatsioon- või määruskaebuse esitaja vastaspool on kohustatud esitama kümne päeva jooksul edasikaebuse saamisest arvates kaebusele kirjaliku vastuse. Sama tähtaja jooksul on vastuse esitamise õigus ülejäänud menetlusosalistel.“;

27) paragrahvi 279 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Riigikohtule esitatud kassatsioon- või määruskaebusele on menetlusosalistel õigus vastata kümne päeva jooksul.“;

28) paragrahvi 280 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohus võib kaebaja põhjendatud taotluse alusel teha igas menetlusstaadiumis määruse riigihanke menetluse peatamise kohta. Selline taotlus lahendatakse käesoleva seadustiku 24. peatüki alusel, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi.“

(1¹) Kui hankija on riigihanke menetluses teinud kõik hankelepingu sõlmimiseks vajalikud otsused ja hankelepingu sõlmimist takistab üksnes riigihangete seaduse § 120 lg-s 4¹ sätestatu ning kui oluline avalik huvi, mida võidakse kahjustada hankelepingu sõlmimata jätmise korral, kaalub üles kaebaja õiguste võimaliku kahjustamise, võib kohus hankija põhjendatud taotluse alusel anda igas kohtumenetluse staadiumis hankijale loa hankelepingu sõlmimiseks nõustumuse andmiseks.

(2) [kehtetu]

(3) [kehtetu]

(4) Määruskaebus esialgse õiguskaitse taotluse, sh riigihanke peatamise taotluse või hankelepingu sõlmimiseks nõustumuse andmise lubamise taotluse lahendamisel tehtud määruse peale esitatakse kolme tööpäeva jooksul.“;

29) paragrahvi 281 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kui kaebus hankeasjas esitati enne ..., siis asja kohtualluvus ei muutu.“

30) seadustikku täiendatakse §-ga 292³ järgmises sõnastuses:

„(1) Käesoleva seadustiku § ... jõustuvad“

(2) Enne ... riigihangete vaidlustuskomisjoni poolt tehtud otsuste peale esitatud kaebused lahendatakse enne ... kehtinud korras.“

§ 2. Riigihangete seaduse muutmine

Riigihangete seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 1 lõiget 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Käesolev seadus sätestab riigihanke korraldamise reeglid, riigihankega seotud isikute õigused ja kohustused, riikliku järelevalve ja haldusjärelevalve tegemise ning vastutuse käesoleva seaduse rikkumise eest.“;

2) paragrahvi 29 lõiget 1 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Ka raamlepingu vaidlustamisel käsitatakse seda hankelepinguna.“;

3) paragrahvi 45 täiendatakse lõikega 7³ järgmises sõnastuses:

„(7³) Kui kohus on riigihanke menetluse peatanud või tunnistanud peatamise otsuse kehtetuks, teavitab hankija registri kaudu viivitamata sellest kõiki talle teadaolevaid riigihankes osalemisest huvitatud ettevõtjaid, pakkujaid ja taotlejaid.“;

4) paragrahvi 82 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Kui kohus on riigihanke menetluse peatanud ja pakkumuste, taotluste või ideekavandite esitamise tähtpäev saabub kohtumenetluse ajal, on hankijal kohustus pikendada pakkumuste, taotluste või ideekavandite esitamise tähtaega mõistliku aja võrra.“;

5) paragrahvi 112 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kui kohus on riigihanke menetluse peatanud, on hankijal kohustus teha pakkujatele vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatule ettepanek esitatud pakkumuste jõusoleku tähtaja pikendamiseks.“;

6) paragrahvi 120 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Hankeleping on tühine, kui see on sõlmitud pärast hankija poolt kaebuse esitamisest teadasaamist, kuid enne kaebuse kohta tehtud lõpliku kohtulahendi jõustumist või sellise kohtulahendi jõustumist, millega kohus lubas hankijal anda nõustumuse hankelepingu sõlmimiseks kohtumenetluse kestel.“;

7) paragrahvi 121 lõike 1 punkti 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) hankija on jätnud registrile hanketeate esitamata ja selle esitamata jätmine ei olnud vastavalt käesolevale seadusele lubatud, sealhulgas kui väljakuulutamiseta läbirääkimistega

hankemenetluse kasutamine ei olnud käesoleva seaduse alusel lubatav ja hankija tegevuse tulemusena on ettevõtja kaotanud võimaluse oma huve kohtumenetluses kaitsta;“;

8) paragrahvi 181 lõike 2 punkt 2 tunnistatakse kehtetuks;

9) 8. peatükk tunnistatakse kehtetuks;

10) paragrahvi 206 lõike 1 punkte 1 ja 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) järelevalveteate esitajal on õigus esitada rikkumise peale kaebus halduskohtule;

2) rikkumine on kohtu menetluses, samuti siis, kui selle kohta on kohtu jõustunud menetlust lõpetav lahend, milles on antud õiguslik hinnang rikkumise asjaoludele;“;

11) paragrahvi 206 lõike 2 punkti 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) järelevalveteate esitaja ei ole kasutanud õigust esitada rikkumise peale kaebus halduskohtule;“;

12) paragrahvi 218 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kui pakkuja on riigihanke käigus või kaebuse lahendamise käigus esitanud teadvalt valeandmeid või võltsinud dokumente, hüvitab ta selliste andmete või dokumentide esitamisest hankijale või teistele isikutele tulenenud kahju.“;

13) paragrahvi 219 täiendatakse lõigetega 8 ja 9 järgmises sõnastuses:

„(8) Vaidlustused, mis esitati enne ..., menetleb vaidlustuskomisjon võimaluse korral lõpuni enne ..., lähtudes käesoleva seaduse ...-ni kehtinud redaktsioonis sätestatud nõuetest.

(9) [VAKO tegevuse lõpetamise kuupäeval] vaidlustuskomisjoni menetluses olevad vaidlustused antakse menetluse jätkamiseks üle Tallinna Halduskohtule. Enne üleandmist tehtud menetlustoiminguid ei pea kohus kordama, kui pool või kolmas isik seda ei taotle.“;

14) seadust täiendatakse paragrahviga 237¹ järgmises sõnastuses:

„§ 237¹. Vaidlustuskomisjoni tegevuse lõpetamine

(1) Riigihangete vaidlustuskomisjon lõpetab tegevuse

(2) Vaidlustuskomisjoni liikmed vabastatakse ... ennetähtaegselt ametist. Ametist vabastamisel makstakse neile hüvitist kolme kuu ametipalga ulatuses.“;

15) paragrahvi 238 täiendatakse lõigetega 5 ja 6 järgmises sõnastuses:

„(5) Käesoleva seaduse § ... jõustuvad

(6) Käesoleva seaduse § 237¹ jõustub“

§ 3. Kohtute seaduse muutmine

Kohtute seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 45 täiendatakse lõikega 1² järgmises sõnastuses:

„(1²) Kui kohtu menetluses on mitu sarnast asja, mille lahendamiseks tuleb kohaldada õigusnormi, mille kohta varasem kohtupraktika puudub, võib kohtu esimees anda kohtunikule juhise lahendada üks sellistest asjadest eelisjärjekorras.“;

2) paragrahvi 45² lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Massilisest sisserändest tingitud hädaolukorras võivad ringkonnakohtute esimehed ühise otsusega saata maakohtu või ringkonnakohtu kohtuniku tema nõusolekuta välismaalase kinnipidamise loa taotlusi ajutiselt läbi vaatama halduskohtusse, kui see on vajalik õigusemõistmise korrakohaseks toimimiseks. Halduskohtu koosseisu ajutiselt kaasatud kohtunik võib menetleda kõiki alates massilisest sisserändest tingitud hädaolukorra algusest Eestisse saabunud välismaalaste, sealhulgas rahvusvahelise kaitse taotlejate, kinnipidamise või selle pikendamise taotlusi.“;

3) seadust täiendatakse paragrahviga 131⁶ järgmises sõnastuses:

„§ 131⁶. Riigihangete vaidlustuskomisjoni liikmete kohtunikuks kandideerimine

(1) Riigihangete seaduse § 237¹ lõike 2 alusel ametist vabastatavatel riigihangete vaidlustuskomisjoni liikmetel võimaldatakse kandideerida halduskohtunikuks nende ametist vabastamise tähtpäevale viimati eelneval konkursil väljaspool käesoleva seaduse § 53 järgset avalikku konkurssi.

(2) Käesoleva paragrahvi esimese lõike alusel kohtunikuks kandideerija peab vastama kõigile käesolevas seaduses kohtunikule kehtestatud nõuetele.“

§ 4. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 60 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Halduskohtule hankeasjas kaebuse esitamisel tasutakse riigilõivu:

1) 1000 eurot, kui riigihanke eeldatav maksumus on rahvusvahelisest piirmäärast väiksem;

2) 2000 eurot, kui riigihanke eeldatav maksumus on võrdne rahvusvahelise piirmääraga või ületab seda.“;

2) paragrahvi 60 täiendatakse lõikega 5¹ järgmises sõnastuses:

„(5¹) Hankeasjas tasuvad ühispakkujad ja ühistaoitlejad riigilõivu käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud riigilõivumääras.“;

3) 10. peatüki 1. jagu tunnistatakse kehtetuks.

§ 5. Riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmine

Riikliku pensionikindlustuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 28¹ lõike 1 esimest lauset muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Pensioniõiguslikku staaži tõendatakse rahvastikuregistris sisalduvate õiguslikku tähendust omavate andmete, pensioniõiguslikku staaži tõendavate dokumentide või tunnistajate ütluste alusel.“;

2) paragrahvi 28¹ lõige 2 tunnistatakse kehtetuks.

§ 6. Vabariigi Valitsuse seaduse muutmine

Vabariigi Valitsuse seadust täiendatakse paragrahviga 30¹ järgmises sõnastuses:

„§ 30¹. Õiguskantsleri protestiõigus

(1) Õiguskantsler võib käesolevas paragrahvis ja halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras esitada Riigikohtule protesti Vabariigi Valitsuse korralduse peale, kui korraldusel on üleriigiline kehtivusala, korraldus on suunatud üldiste tunnuste alusel kindlaksmääratud isikutele ning korralduse õiguspärasuse kontrollimine on vajalik seoses olulise avaliku huvi või paljude isikute õiguste kaitsega.

(2) Enne kohtusse pöördumist teeb õiguskantsler Vabariigi Valitsusele kirjaliku ettepaneku viia korraldus kooskõlla õigusnormidega või tunnistada see kehtetuks. Õiguskantsler võib protesti esitada, kui Vabariigi Valitsus ei ole 20 päeva jooksul pärast ettepaneku saamist korraldust õigusnormidega kooskõlla viinud või kehtetuks tunnistanud.

(3) Riigikohtus vaatab õiguskantsleri protesti läbi halduskolleegium halduskohtumenetluse seadustiku 25. peatükis sätestatud korras. Halduskolleegium võib halduskohtumenetluse seadustiku 20. peatükis sätestatud tingimustel anda asja lahendamise üle Riigikohtu erikogule või üldkogule. Riigikohtu lahend protestiga seoses on lõplik.“

§ 7. Vangistusseaduse muutmine

Vangistusseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) 2. peatüki 5. jagu täiendatakse §-ga 53¹ järgmises sõnastuses:

„§ 53¹. Tervishoiuteenusega seotud vaidluste lahendamine

Vanglas kinni peetavale isikule tervishoiuteenuse korraldamise ja osutamisega seotud vaidlus lahendatakse halduskohtus.“;

2) paragrahvi 86 lõiget 11 [01.07.2024 jõustuv] muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(11) Arestialuse tervishoiu korraldamisel ja talle tervishoiuteenuse osutamisel lähtutakse käesoleva seaduse §-dest 49, 52 ja 53¹ ning nende alusel kehtestatud õigusaktidest.“;

3) paragrahvi 93 lõike 6 [01.07.2024 jõustuv] esimest lauset muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Vahistatu tervishoiu korraldamisel ja talle tervishoiuteenuse osutamisel lähtutakse käesoleva seaduse §-dest 49, 52 ja 53¹ ning nende alusel kehtestatud õigusaktidest.“

§ 8. Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse muutmine

Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadust muudetakse järgmiselt:

1) paragrahvi 15³ lõiked 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks;

2) paragrahvi 26⁹ täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:

„(8) Väljasaadetavale tervishoiuteenuse osutamisega seotud vaidlus lahendatakse halduskohtus.“

§ 9. Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse muutmine

Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 36⁵ lõiked 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks.

§ 10. Õiguskantsleri seaduse muutmine

Õiguskantsleri seaduse paragrahvi 1 täiendatakse lõikega 12 järgmises sõnastuses:

„(12) Õiguskantsler teeb Vabariigi Valitsuse seaduses sätestatud ulatuses ja korras järelevalvet Vabariigi Valitsuse korralduste üle.“

PS. Kehtetuks muutub volitusnormi kehtetuks tunnistamise tõttu ka VAKO põhimäärus: <https://www.riigiteataja.ee/akt/120072017001> ja kehtetuks tunnistada tuleb sotsiaalministri 27. detsembri 2012. a määruse nr 59 „Pensioniõigusliku staaži tõendamise ja arvestamise kord“ § 28 lg 1.

HKMS-le tuleb lisada normitehniline märkus riigihangete õiguskaitse direktiivi kohta? <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/1989/0665#>